

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.070
Державного торговельно-економічного
університету,
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора економічних наук Канєвої Тетяни Володимирівни
на дисертаційну роботу Ходаковського Вадима Володимировича
на тему «Фінансово-бюджетна політика економічного розвитку»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Виконання на достатньо високому рівні основних завдань соціально-економічного розвитку країни вимагає посилення взаємозв'язків між складовими системи управління державними фінансами, удосконалення методології моніторингу та оцінки ефективності бюджетних програм, підвищення ефективності системи державного фінансового контролю в умовах воєнного стану та трансформації фінансово-економічної системи. Використання адаптивного бюджетного механізму з врахуванням динамічної збалансованості фінансових, соціально-економічних взаємовідносин, основних положень бюджетної архітектури, стану публічних фінансів спрямоване на забезпечення адекватності сукупності заходів внутрішнім і зовнішнім змінам економічного середовища, застосування дієвих фінансово-бюджетних інструментів економічного розвитку. Фінансово-бюджетна збалансованість та результативність завдяки використанню сукупності бюджетно-податкових інструментів, адаптивної бюджетної архітектури дозволяє вирішувати завдання, що стоять перед країною на відповідному етапі суспільного розвитку, досягати необхідних макроекономічних пропорцій, економічного зростання. Перспективне бюджетне планування та прогнозування є основою послідовної, дієвої бюджетної політики та досягнення достатнього рівня результативності

видатків бюджету, спрямованих на суспільний розвиток. Процес удосконалення використання програмно-цільового методу у бюджетному процесі передбачає підвищення результативності діяльності розпорядників бюджетних коштів, вирішення відповідних суспільно пріоритетних завдань. Вищезазначене свідчить про актуальність та своєчасність дисертаційної роботи Ходаковського Вадима Володимировича.

Наукова цінність роботи полягає у комплексному дослідженні теоретичних засад та удосконаленні методологічних положень формування фінансово-бюджетної політики, підвищенні бюджетної результативності як інструменту економічного розвитку.

Достовірність результатів дослідження, висновків, які містяться у дисертаційній роботі, в цілому є достатньою. Наукова проблема, досліджена автором, базується на аналізі законодавчих та нормативно-правових актів з питань формування фінансово-бюджетної політики, статистичних і аналітичних матеріалів державних органів управління, наукових працях провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів. Обґрунтованість та достовірність наукових висновків підтверджена їх практичним впровадженням у діяльність державних органів управління та публікацією матеріалів дослідження.

Особистий внесок здобувача полягає у розкритті сутності фінансово-бюджетної політики економічного розвитку.

Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження Ходаковського В.В. є достатньою мірою обґрунтованими.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Ходаковського В.В. присвячена вирішенню актуального наукового завдання – розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень системи формування фінансово-бюджетної політики, підвищення бюджетної результативності як інструменту економічного розвитку.

У дисертації здобувачем вирішено наступні завдання: розкрито сутність формування та реалізації фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку; узагальнено та систематизовано досвід формування та здійснення фінансово-бюджетної політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою; удосконалено підходи щодо формування фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку; розвинуто положення щодо фінансово-бюджетних відносин; удосконалено положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів фінансово-бюджетної політики у системі економічного розвитку; розвинуто підходи до розробки основних напрямів фінансово-бюджетної політики у системі соціально-економічних відносин; удосконалено підходи щодо дієвого використання фінансово-бюджетних механізмів як складової економічної політики держави.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті сутності формування та реалізації фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку, яка полягає в інтеграції бюджетних складових управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів соціально-економічного розвитку країни, з врахуванням необхідності раціонального використання бюджетних видатків, бюджетної адаптації до динаміки суспільних відносин, забезпечення якісного надання публічних послуг при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні цих коштів, що надасть можливість підвищити дієвість бюджетного процесу, стійкість бюджетної системи, обґрунтованість бюджетного механізму, упорядкування системи публічних закупівель в умовах недостатнього рівня формування доходів бюджету та значного рівня дефіциту бюджету.

Удосконалено підходи щодо формування фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку; положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів фінансово-бюджетної політики у системі

економічного розвитку; підходи щодо дієвого використання фінансово-бюджетних механізмів як складової економічної політики держави.

Дістало подальший розвиток положення щодо фінансово-бюджетних відносин, що сприятиме результативності забезпечення економічного розвитку; узагальнення та систематизація досвіду формування та здійснення фінансово-бюджетної політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, що надасть можливість підвищити результативність управління публічними фінансами; підходи до розробки основних напрямів фінансово-бюджетної політики у системі соціально-економічних відносин, що сприятиме дієвому впливу державних фінансів на економічний простір.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та реалізації фінансово-бюджетної політики, підвищення бюджетної результативності як інструменту економічного розвитку.

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 12 наукових праць, у тому числі 3 статті у наукових фахових виданнях, одна стаття у наукових виданнях країн Європейського Союзу, 8 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Опубліковані наукові праці дисертаційної роботи відображають зміст дисертації та отримані науково-практичні результати дослідження і відповідають встановленим вимогам.

Аналіз змісту дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів із висновками та списком джерел до кожного розділу, загальних висновків, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 220 сторінок. Дисертація містить 10 таблиць, 14 додатків, список використаних джерел включає 227 найменувань.

У вступі (с. 12-16) наведені дані про актуальність дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, висвітлені мета та завдання досліджень, наукова новизна одержаних результатів, їх практична значимість, відомості про апробацію результатів дисертації та публікації.

У розділі 1 проведено аналіз теоретичних засад формування фінансово-бюджетної політики економічного розвитку, у тому числі розкрито економічну сутність фінансово-бюджетної політики економічного розвитку, розвинуто положення щодо інституційних засад формування фінансово-бюджетної політики економічного розвитку, узагальнено та систематизовано досвід формування та здійснення фінансово-бюджетної політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою.

За результатами досліджень (розділі 2) здійснено аналіз системи формування фінансово-бюджетної політики України, у тому числі розвитку фінансово-бюджетних відносин в країні, розкриття фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку, удосконалення бюджетних механізмів забезпечення розвитку економіки.

У розділі 3 визначено основні напрями фінансово-бюджетної політики економічного розвитку.

У висновках (с. 201-204) викладено здобуті у дисертаційній роботі найбільш важливі наукові та практичні результати, які висвітлюють успішне вирішення поставлених здобувачем наукових завдань.

Зауваження та дискусійні положення дисертації:

1. У дисертаційній роботі визначено, що для стимулювання економічного зростання необхідним є використання дефіциту бюджету з метою збільшення видаткової частини бюджету, внутрішнього попиту з врахуванням співвідношення державного боргу, видатків бюджету на обслуговування державного боргу до валового внутрішнього продукту (с. 30). Разом з тим, важливо було б більш поглиблено розкрити механізми використання дефіциту бюджету з метою збільшення видаткової частини бюджету з врахуванням співвідношення державного боргу до валового внутрішнього продукту.

2. Автором зазначено, що пріоритетним напрямом бюджетної політики у сфері підвищення ефективності та результативності видатків є удосконалення механізму формування державних цільових та бюджетних програм, запровадження інституту оцінки ефективності видатків на стадії їх планування (с. 41). Однак, доцільним було б більш поглиблено розкрити запровадження інституту оцінки ефективності видатків бюджету, бюджетних програм.

3. У дисертаційному дослідженні визначено, що одним з основних завдань бюджетного регулювання є упорядкування кількості бюджетних програм, підвищення якісного рівня розробки паспортів та інтегральної оцінки виконання бюджетних програм, підготовки бюджетних запитів, здійснення моніторингу бюджетної результативності (с. 89). Проте, доцільним було б більш розгорнуто показати основні напрями підвищення якісного рівня інтегральної оцінки виконання бюджетних програм, здійснення моніторингу бюджетної результативності.

4. У дисертації зазначено, що фінансово-бюджетна збалансованість та результативність завдяки використанню сукупності бюджетно-податкових інструментів, адаптивної бюджетної архітекtonіки дозволяє вирішувати завдання, що стоять перед країною на відповідному етапі суспільного розвитку (с. 126). Водночас, вагомим було б, на нашу думку, приділити більше уваги використанню сукупності бюджетно-податкових інструментів.

5. У дисертаційній роботі визначено, що фінансова політика країни для підвищення рівня її результативності потребує постійного удосконалення бюджетного планування та прогнозування (с.152). Разом з тим, слід було б більш поглиблено розкрити основні механізми удосконалення бюджетного планування та прогнозування.

Проте висловлені зауваження та побажання в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. В цілому дисертаційна робота Ходаковського Вадима Володимировича на тему «Фінансово-бюджетна політика економічного розвитку» є завершеним, самостійним, актуальним дослідженням, результати якого мають обґрунтовану наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення.

Представлені в дисертації наукові положення, висновки, пропозиції є обґрунтованими і у комплексі розв'язують наукове завдання розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень системи формування фінансово-бюджетної політики, підвищення бюджетної результативності як інструменту економічного розвитку.

Всі ідеї, наукові результати, матеріали наукових досліджень розроблені та виконані здобувачем особисто, не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на джерело. Всі публікації та дисертаційна робота виконані Ходаковським В.В. із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Необхідно зазначити, що наведені зауваження не зменшують наукову цінність дисертаційного дослідження.

Враховуючи зазначене, дисертаційне дослідження відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор, Ходаковський Вадим Володимирович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Рецензент:
Декан факультету фінансів та обліку
Державного
торговельно-економічного університету,
доктор економічних наук

Тетяна КАНЄВА